



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

Pars II. De Censura Excommunicationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

PARS SECVNDA.

De Censura Excommunicationis.

CAP. I.

Quid sit Excommunicatio, & quotuplex?

Excommunicationis nomen, si absolute proficiatur accipi solet pro maiore; qua aliquis propter contumaciam ab Ecclesie communione separatur: Minor solum secundum quid priuat usu sacramentorum. Passiua Maior Excomm. habet fundamentum in verbis Christi Matt. 18. Si Ecclesiam non audierit, & in Apost. 1. Tim. 1. qui quosdam tradidit Sathanae.

Triplex est Communio fidelium: Merè interna, (consistit in fide ac charitate, per quam fideles inter se & cum Christo mysticè copulantur. Ratione cuius vnionis vnus pro altero o a e potest.) Puri è externa (consistit in conuicta & Colloquio, commercijs fidelium) Media siue mixta, (quæ in exterioribus Actionibus vel Cæremonijs existens, interior em spiritualem fructum, ex propria institutione continet. Huc spectat usus actiuus & passiuus sacramentorum, Ecclesie suffragia, quæ in sacrificio, alijsque publicis officijs ad Deum pro vniuersa Ecclesia funduntur: Item Satisfactiones Christi & Sanctorum, quæ ex communi Ecclesie Thesaurò per indulgentias fidelibus iustis applicantur: Cum enim Ecclesia visibilis sit, ideo communicatio ista seu applicatio communium orationum & satisfactionum per sensibilem actionem fieri debet.

- 3 Ecclesia neminem priuare potest communionem fidelium merè interna, quæ est per Fidem ac Charitatem, quippe quibus nemo inuitus spoliatur, Charitas potest esse in excommunicato, si deponatur contumacia ante absolutionem conteratur.
- 4 Pro Excommunicatis licitum est orare priuatim intentione, etiam in memento Missæ. Nam huiusmodi actiones siue opera pia cuiusque operantis propria sunt, idè ad ipsius liberam applicationem, & non ad Ecclesiæ dispensationem pertinent.
- 5 Ecclesia per Excommunicationem priuat bonum communibus suffragijs, vlti Sacramentorum fidelium conuictu. Ratio, quia quæuis Respub. potestatem habet subditum rebellem à reliquorum uiuium consortio excludendi: Et gò etiam ad Ecclesiam vt Rempub. perfectissimam, id pertinet, vt subditos sibi noxios à fidelium Communionem separet: ut non alios inficiant, tum vt sic magis pud facti, citius reuertantur. Idque facit Ecclesia non secundum internam communicationem, quæ est per fidem, sed secundum externam communicationem spiritualium bonorum, ex Ecclesiæ voluntate & dispensatione priuata communicationem.
- 6 Excommunicatio est pœna, qua nulla maiori Ecclesia est: quare ad eam non deueniendum, posteaquam monitionibus nihil obtineri possit, ne ipses affulgeat, cuius fructus ad reum emendandum vel saltem bonum publicum promouendum.
- NB. Communitas Collectiue excommunicari non potest, nisi omnes ac singuli culpabiles. Nam excommunicationis pœna hominem priuet spiritualibus bonis, quæ ad animum propriè pertinent, infligi ea non debet, nisi ob propriam grauem culpam.

Anathema ab excommunicatione Essentialiter
non differt. Dicitur enim *αἰὶν δευα* quasi separatio a
licius ab Ecclesia, ratnquam maledicti & Exe-
randi. Hæc vox Anathema adhibetur & vsurpatur inter-
dum ad significandas accidentales solemnitates &
ceremonias adhiberi solitas in Excommunicatione,
videlicet vt 12. Episcopum Presbyteri circumstant,
qui lucernas ardentes in manibus teneant, casque in
terram proijciant, & conculcent in detestationem
excommunicati.

C A P. II.

De Effectibus Excommunicationis.

Primus Effectus est. Excommunicato sacramenta
suscipere non licet; validè tamen ea suscipit, exce-
pro sacramento pœnitentiæ. Excusat tamen pericu-
lum mortis, infamiæ, scandali, &c. quia lex & Censu-
ra Ecclesiastica non obligat cum tanta seueritate.

Secundus Effectus. Excommunicatus priuatur
communibus Ecclesiæ suffragijs & satisfactoriis.
Ratio, quia horum spiritualium bonorum Ecclesia
vel Domina est, vel dispensatrix, vt proinde ea indi-
gnis & contumacibus denegare possit ob maius bo-
nũtum publicũ tum ipsorummet excommunicatorũ.

NB. Excommunicatus non peccat emanendo è
Missa die festo, nec tenetur se disponere, quia ea di-
spositio est valde remota.

Excommunicatus, per quem stat quominus absol-
uatur, videtur peccare contra Ecclesiasticum præce-
ptũ, quando in Paschate se disponere negligit ad per-
cipienda Sacramenta Pœnitentiæ, atq; Eucharistiæ.
Ratio, quia illa præcepta per se obligat ad mundadã
animam, & consequenter ad tollenda vincula tum

mortalium peccatorum, tum etiã excomunicatio.

4 Excommunicatus, licet emendatus sit, quamvis
tamen absolutionem non accepit, non videtur gaudere suffragijs Ecclesie, & quia Excommunicatio est pura pœna, potest manere etiam sublata culpa.

5 Quartus Effectus. Excommunicatio interdicitur
est vltus actiuus, seu administratio sacramentorum (idque iure fit ab Ecclesia, cum ministratio Sacramenti sit ministerium publicum, Ecclesie commissã Christo, vt proinde indignis ac contumacibus interdicitur iure possit. Excipe necessitatem. Valet tamen Sacramentum administratum ab excommunicato; excepto pœnitentiã, quippe ad quod iurisdictio requiritur, qua excommunicatus non toleratus caritur, quippe ipsi allata. præterquam si publicus error sit cum titulo præsumpto inrerueniat.

6 Excommunicatio prohibetur est diuina officia celebrare, vt Sacrificium Missæ; Excommunicatus præsens sacrificio Missæ, expellendus à laicis; quod non fieri potest, sacerdos ab altari recedere debet a te Canonem; Prohibita publicæ horæ canonicæ processio, &c. tamen priuatim horas orare debet, ex propria iniquitate commodum ferat, priuatim iam fructibus, non potest dicere Dominus vocauit me, sed si dicat, non mortale.

7 Quintus Effectus. Excommunicatus inhabilitatur ad Ecclesiastica beneficia, quare electio aut præbendatio irrita est, etiam ignorans excommunicationem, tum qui bona fide accepit beneficium, si cognoscit tenetur relinquere, non tamen fructus, si inde dictum factus non est, teneatur reddere. Ratio Condi. Quæ assumptio ad beneficia, est communicatio Ecclesie; si casus; alia ratio, reg. c. vlt. de cleric. excom. Prohibetur

exercitio actus, censetur prohibitum illud omne, per quod peruenitur ad illum actum.

Excommunicatus incapax est pensionis Ecclesiasticæ; quia pensio datur propter officium, quo non potente præstare Excommunicato, est incapax. 8

Si excommunicatus in contumacia, vel mora petendæ absolutionis persistens, officium suum nec per se, nec per alium obeat, fructus beneficii nõ potest percipere: si verò præstet, quamvis peccet, potest tamen retinere fructus in foro conscientiæ, quia in externo foro indignus censetur, ut alatur ex bonis Ecclesiæ. Quod in conscientia retinere propriè patet, quia ideò, quòd priuatus redditibus id publico iure expressum, si scilicet, V. C. Parochus occultè sit excommunicatus, & faciat suum officium. 9

Si excommunicatus à contumacia recessit, neque pereum stat, quominus absoluaatur, fructus beneficii percipere potest, licet officium suum non præstet, quia nõ potest: sicuti & beneficiarius infirmus percipit fructus, esto culpa sua causam infirmitati præbuerit, quia legitime impeditus. 10

Ad beneficium legitime electus, si postea in excommunicationem lapsus est, non potest durante excommunicatione acceptare illud. 11

Sextus Effectus Rescriptum Sedis Apostolicæ ab excommunicato impetratum non valet. 12

Septimus Effectus Excommunicatus non toleratus omni exercitio Ecclesiasticæ iurisdictionis priuatus est; quare nec eligere nec præsentare potest, potest tamen assistere matrimonio. 13

Octauus Effectus. Excommunicatio hominem priuat communicatione forensi: Si tamen actor, aduocatus & testis in iudicio, neque à Iudice, neq; per 14

aduersarii exceptionem repellentur, a & a eorum valent: secus est de Iudice nō tolerato, cum Iurisdictione careat; quia substantia iudicii vitiatur, si defectus sit in Iurisdictione.

15 Neq; Tabellionis excommunicati ac vitandi instrumentum authenticum censei potest.

16 Nonus Effectus. Excommunicato prohibita est omnis politica fidelium (hæreticorum etiam) communicatio per literas, nutus, munera, si conueniant vt focii formaliter, non verò præter intentionem præterquam in casibus, iure aut necessitatis ratione exceptis; cuiusmodi comprehenduntur in his regulis:

Vtile, lex humilis, resignorata, necesse.

Vtile, id est, notabilis vtilitas corporalis & spiritualis; exhortatio, eleemosyna, Consilium. *Lex*, id est, matrimonialis, etiam in mensa, vtroque in correlatis quod statuitur de vno, censetur etiam de altero statutum. *Humile*, id est, humilitas subiectiōnis, filiorum in parentes, &c. & personæ subiectiōnis domini in diuinis, v. c. lectione horarum possunt communicare cum Dominis. *Resignorata*, siue ignorantia tam iuris, quam facti.

17 *Necesse*, Necessitas communicandi cum excommunicato, ratione delictorum, contractuum bonæ fide, & emptionum.

18 Decimus Effectus est; Si Excommunicatus ante integro excommunicatione contumaciter perierit, de hæresi suspectus redditur.

19 Undecimus Effectus: Si excommunicatus ante absolutionem moriatur, sepultura Ecclesiastica perueniatur; quia hæc censetur quædam cum mortuo communicatio: Sacris autem Canonibus institutum est vt quæ

ut quibus non communicamus viuis, neque mortuis communicemus, c. sacris de sepult. Si tamen signa penitentiae etiam post mortem edidit, absolui debet: qui verò ex contumacia sepeliri praesumunt excommunicatos, ipso facto excommunicationem incurrunt.

CAP. III.

De Peniis, quae incurruntur ob communicationem cum excommunicato.

1
Communicare cum excommunicato in crimine criminoso scienter, id est, in illo scelere propter quod quis excommunicatus fuit, incurrit Excommunicationem maiorem secus minorem.

2
Communicare cum excommunicato in diuinis seu rebus sacris est mortale, quia valde repugnat auctoritati Ecclesiasticae & dignitati rerum sacrarum, si ad has, quae maximè propriae sunt filiorum Ecclesiae, admittantur, qui ab Ecclesia praecisi sunt. Nisi paruitas materiae excuset, v. c. legere priuatim horas secluso scandalo & contemptu; quia haec priuata communicatione non continet tantam deformitatem.

3
Communicare cum excommunicato in rebus politicis, plerumque est veniale: quia huiusmodi communicatio est leuis, & non admodum repugnans fini excommunicationis: quippe cum per se primo adire & prohibeatur vsus rerum spiritualium.

4
Communicare cum excommunicato, tum in sacris, tum politicis sine iusta causa incurrit excommunicationem minorem.

NB. Excommunicatio minor est censura per se solum

lum priuans vsu passiuo siue susceptione Sacramentorum, est extra necessitatem: quia materia huius prohibitionis grauis est; est mortale suscipere Sacramenta.

Administrare Sacramentum in minori excommunicatione est veniale propter irreuerentiam.

NB. Episcopus in minori Excommunicatione constitutus, peccat venialiter, si celebretur, mortaliter verò propter communionem.

NB. Absolutio à Censura non est Sacramentalis hinc ante confessionem potest conferri.

5 In minori excommunicatione existens, non potest eligi ad beneficium, aut illi conferri, quæ est re grauis; tamen valida electio, sed potest irritari, si scuerit excommunicatum se esse.

6 Simplex Sacerdos non potest absoluerè à minori excommunicatione, contra electum, quia nō habet iurisdictionem in foro externo.

C A P. IV.

Quinam excommunicati sint vitandi?

1 **N**ulli excommunicati vitandi, nisi nominati & publicè denunciati, vel notorii percussor clericorum notitia facti, idque ob consuetudinem statutum Concilii Constantiensis, *Ad euitanda*, &

2 NB. A pœna iuris non appellatur, sed à sententia Iudicis declarantis incidisse aliquem in pœnam iuris.

NB. Clericus vitandus non est, si sit dubium Iuris (quia percussor se defendere potest aliqua probabilitatis ratione, quod non sit excommunicatus, et quod ex vehemènti passione iræ percusserit. Propter

verba Concilii; *Aut aliquo iuris suffragio excusari possit, secus est, si percussio notoriè facta sit, vt nulla tergiversatione celari possit.*

Qui in vno loco ob excommunicationem denū- 3
ciatus est, alibi vbi eius excommunicatio ignota, vitandus est occultè non publicè: ratio, quia à lege antiqua recedendum non est, nisi quatenus in lege noua exprimitur.

Cum igitur in Constantiensi extrauagante nihil decretum sit circa modum excommunicatum vitandi, publicè an occultè; sed solum circa qualitatem excommunicatorum, vt cum denunciati sint, necne; idè standum est iure antiquo. Sed Clerici percussor in loco vbi id ignotum nec in occulto vitari debet Ratio, quia sententia denunciatoria Iudicis, sicut & excommunicatio afficit personam, quæ proinde illam secum fert, quocunque vadat, accedente etiam iuris communis dispositione. At verò publica notitia facti, seu criminis commissi, circumscripta est loco; ponimus enim alibi crimen occultum esse.

Fideles si velint, abstinere possunt à Communione Excommunicati non vitandi, si excommunicatio publicè nota sit. Quare licitum est Iudici, aut parti litiganti exceptione repellere Actorem, Aduocatū, Testem excommunicatum; Regularibus & Clericis recusare Imperium Episcopi, Abbatis excommunicati, nec cogi possunt subditi, vt à Parocho excommunicato Sacramenta suscipiant, eius Missæ intersint. Ratio, quia Concilium Constantiense non ipsis excommunicatis, sed solum reliquis fidelibus fauorem & gratiam conferre voluit. Quod autem ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius dispendium retorquendū, reg. 61. in 6. Et Nemo beneficio inuitus vitæ cogitur. Ex-
cipe

cipe Consuetudinem Germaniæ contrahendi cū hæreticis.

5 Communis est doctrina, quod fideles peccent, si sine vlla causa necessitatis, excommunicatum emendatum inducant ad sacrificandum, vel sacramenta ministranda, si alius minister facile haberi possit, quia indecens esset eum sacrificium Missæ offerre pro Ecclesia, à qua præcisus est, quare excommunicatus id præstare non potest sine causa, consequenter nec fideles ab eo petere. Contrarium tamen est probabile, propterea quod Concilium Constantiense fidelibus absolute concesserit facultatem communicandi cum talibus, tam in sacris, quam politicis rebus, consequenter neque ipsos excommunicatos præcisè ob censuram peccare, si rogati, sacramenta ministrent, modò se non ingerant.

6 Etsi ipsi excommunicati tolerati se ingerere non debeant, cõmunioni fidelium, præsertim in sacris, tamen licitè requisiti aut rogati parere possunt; vti Parochiani à parochia administrationem Sacramenti exigant: ne gratia fidelibus facta cum excommunicatione tolerato communicandi inutilis sit.

7 Excommunicatus non vitandus validè absoluitur peccatis & exercet actus Iurisdictionis voluntariæ (ne frustranea sit Concessio Concilii Constantiensis) non item coactivæ. Ratio, quia in Extravagante Constantiensi nullum ius, factor, aut licentia datur est excommunicatis, nisi quatenus cedit in gratiam reliquorum fidelium. Ergo actus Iurisdictionis coactivæ, Iudicis excommunicati, non minus inefficaces & irriti sunt nunc, quam olim fuerunt.

NB. Ad bonum publicum pertinet, si impedimentum eius, qui publicum officium gerit, occurrat.

tum sit, ut eius acta valeant; nō item, si impedimen-
tum notorium existat.

Prebabile est, quod liceat hodie publicè orare, 8
sacrificare pro excommunicatis toleratis (non pro
percussoribus Clericum) etiam hæreticis: modò
horum nomina in Missa non exprimantur contra
Ecclesiæ morem, aut cum scandalo. Ratio, quia
Cōcilium Constantiense solum loquitur de non to-
leratis, & denunciatis.

NB. Iudicis excom. tolerati iurisdictio manet.

Excommunicatis toleratis, præcise ob censuram, 9
sacra sepultura negari non debet. Ratio, quia sacra
sepulturæ eadem est ratio, quæ diuinorum officio-
rum ac suffragiorum.

NB. Hæreticus si signa contritionis & conuersio-
nis edidit, loco sacro sepeliendus est tamē cum Cō-
silio Episcopi ob scandalum.

NB. Consuetudo sepeliendi hæreticos in loco sa-
cro in Germania toleratur, etiam Comitatio Catho-
licorū amicorum ad funus. Ratio; quia talis comita-
tus cognationis, aut necessitudinis causa præstitus,
potius ad politicam communicationem pertinet.

CAP. V.

*De Excommunicationibus Iuris, & ob Clerici
percussionem.*

AB Excommunicatione Iuris non reseruata, qui- 1
uis expositus sacerdos tacita commissione Au-
thoris absolueri potest, iuxta caput nupcr. *Quia con-
ditor Canonis eius absolutionem specialiter sibi nō retinuit,
eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi.*
Casus Bullæ Cœnæ Domini (sic dictæ, quia quot-
annis

annis in Cœna Domini renouari solet) spiritualiter Summo Pontifici reseruantur, sunt latae sententiae, & expirarent mortuo Summo Pontifice, nisi, vt nunc fieri solet, specialiter caueretur processus Bullares robur suum obrinere etiam vacante sede, vsq; ad tempus, quo à futuro Pontifice denuo edantur.

NB. Episcopos quosdam in partibus Septentrionalibus ob casuum frequentiam & difficultatem ad eundem Romam, per se vel Vicarium suum absolueri consueuisse subditos suos ab hæresi manifesta Et Beccanus ait; *Bullam Cœna Domini in multis Germania prouinciis non esse vsu receptam.*

NB Licet generatim concedatur potestas absoluendi à Censuris Bullæ non censetur comprehendere absolutio ab hæresi nisi speciatim explicetur. Nam *generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset vt similiter in specie concessurus.* reg. 81. in 6. Censuræ aut Bullæ, & inter eas Excommunicatio ob hæresin peculiarem reservationem habere solent, sicut praxi stylus Curia ostendunt.

3 Excom. Canonis: *Si quis suadente diabolo*, &c. currunt omnes, qui Clericum, quamuis primatorem, siura in iuramentum percusserint, nisi quod quibusdam Casibus Clerici priuilegio Canonis priuati sint, Bigami, qui cum altera vidua contraxerunt, aut ab altero corrupta.

Nomine Clericorum intelligit etiam coniugatos, si habitum & tonsuram gestent, à laicis Ecclesiam ministrantes ex mandato Episcopi; secus si ab habitu, & ter moniti non abstineant à negotiis secularibus.

NB. Clericus occultus si sine habitu in enormi crimine à seculari Iudice deprehensus, allegando

Clericum, petere potest se remitti ad Iudicem Ecclesiasticum, & audiendus est.

Laici non possunt capere Clericos incorrigibiles nisi mandato prælatorum. Quod si Clericus in sacris in iniquo bello militet non amittit priuilegium fori, quia priuilegium fori non amittitur, nisi per sententiam degradationis realem aut fictam, quæ in absentem à Iudice ferri solet.

Clerici, si officium Cauponis aut lanionis exercent, & post 3. monit. Episcopi non destiterint, sique conjugati habitum dimiserint, priuantur omni priuilegio: si autem conjugati non sint, & habitum retineant, gaudent quæ in priuilegio fori & Canonis; sed tunc non gaudent liberatione à vectigalibus.

Omnes Religiosi vtriusque sexus, eorumque conuersi ac conuertæ, Canonis priuilegio gaudent; etiam Terrarii, Eremitæ, si vigore voti, aut alia obligatione Ecclesiæ vel Ordinal. cui add. scti, quia est res fauorabilis.

(Suadente diabolo.) Ad Excommunicationem Canonis incurredam, requiritur iniuria grauis mortalis, cum violentia illata Clerico, nec sufficit intentio percutiendi, quia verba legis pœnalis intelligenda sunt cum effectu.

NB. Si intentio non sit mortalis, licet percussio sit grauis, non incurritur excommunicatio, quia non esset mortale peccatum.

NB. (Manus violentas.) Significatur quæuis iniuriosa exterior ac corporalis actio circa personam vel res ei adhaerentes. V. C. percutere, vulnerare, violenter in carcere detinere, eripere aliquid per vim, (non verò occultè manusupium abscindere) persequi vt incidat in fossam, iniicere manus violentas in e-

N quum

quum cui infidet. Et si quis pulsatus quidem non est, verum manus aduersus eum leuata, & saepe territus quasi uolens pulsaturus, non tamen percussit, vt in iniuriarum actione tenetur.

Item si Clericus ex malitia seipsum vulneret, aut consentiat, etiam excomm. quia Canon iste non tantum in fauorem Clerici, quam in fauorem Ordinis Clericalis promulgatus est.

6 Etiam excommunicatio ista speciali constitutione extenditur ad mandantem consulentem vel non impediens, si ex officio impedire debeat, imò non habentem, & omnes eiusmodi concausas, &c.

7 Qui mandatum Clericū verberandi, occidendi ante operis executionem, reuocauit, immunis est poena excommunicationis, & irregularitatis; licet mandatum nihilominus mandataris exequatur. Suator tamen, etsi reuocet, tenetur ex naturali obligatione ad damni restitutionem in defectum principalis, contrarium tamen est probabile.

8 Certi casus sunt, quibus Clericum percutiens Canonis censuram evitat. 1. Ignorantia in dubio legens ignorantiam ad iuramentum cogendus est. 2. Imperfectio actus ob subitam passionem, V. C. pueri in templo se etiam ad sanguinem percussit, non excomm.

NB. Si quis me iniuriet, putans me esse Lucium cum sim Caius, iniuriarum mihi actio contra illum competit. 3. Qui in defensionem sui vel alieni corporis, famæ, bonorum, pudicitiae, Clericum aggressorem detinet, vel percussit, excommunicatio non incurrit. Exemplum habes in Leimbach. Vnde mulier pudicitiam contra Clericum non pe-

rens alio modo seruare, quæ verberibus non incurrit, excom seruato tamen modo defensionis, etiam non incurrit, qui Clericum inuentum cum vxore, sorore, &c. quia iustum talem dolorem compescere difficillimum est; non verò si temporis intervallo interdictum, quo dolor iustus sedari potuit, etiam nō locum habet, si quis Clericum cum nepte, sed solum in primo gradu,

NB. Si Clericus iniuriam inferens, vel in flagranti crimine deprehensus de fuga suspectus sit, poterit interim à laico capi, vt Iudici Ecclesiastico præsentetur.

Patri laico non videtur permissum, castigare Clericum in maioribus propter indecentiam, & quia sacer Ordo liberat à patris potestate, intellige sola quoad Effectum castigationis, in minoribus tamen potest castigare filios. 9

NB. Magister laicus, si grauius percutiat Clericū, incurrit excomm facilius tamen excusentur pater & præceptor, eo quod ius habeant Correctionis.

NB. Abbas per seipsum debet percutere Monachū regularis disciplinæ causa, & non per alium, vel si necessitas postulet, per Clericum Monachum. Alia ratio est de Episcopo, à cuius dignitate alienum est Clericum percutere; In Gallia tamen Clerici delinquentes ex mandato Episcopi, verberantur. Præfectus nauis verberans Clericum ad triremes damnatum non excom. Per consuetudinem pueri studiosi Clerici possunt etiam à laico Magistro castigari.

Ab excommunicatione contracta ob leuem Clerici percussione, Episcopi ordinatio iure absoluere possunt, sed etsi grauis fuerit percussio, dūmodo non enormis, in quibusdā casibus Episcopo vel Prælato

Ordinis communi iure absoluendi potestas competit. Quod si clerici se inuicem percutiant, possunt absolui ab Episcopo, nisi facti atrocitas aliud exigat.

Regulares absolui possunt à Prælato, nisi enormis si percussio.

NB. Commendatarii Ordinis S Ioannis se inuicem percutientes, absolui possunt à Priore Conuentus, secus si enormis sit.

NB. Omnes ferè Regulares habent Privilegium absoluendi suos Religiosos, etiam ab enormi percussione.

CAP. VI.

De Absolutione ab Excommunicatione.

1 **P**arochi potestatem absoluendi ab excommunicatione non habent ex officio, tanquam ordinariam, ut eam directè delegare possint; sed solum indirectè, quatenus alicui Sacerdoti approbato committunt facultatem audiendi Confessiones. Episcopus autem potest ex officio cuilibet Clerico dare facultatem.

2 In mortis articulo quilibet Sacerdos ab excommunicatione, quantumcunq; reservata sit, etiam extra sacramentalem confessionem absoluerè potest, quia absolutio ab Excom. non dependet à faciem. Parochi etiam id possunt extra mortis articulum à non reservatis.

NB. Inferioribus Clericis commissa non est potestas absoluendi ab Excomm. in articulo mortis, quia licet Ecclesia possit, tamen nullo iure aut consuetudine id ostendi potest. Nam si nullus sacerdos in extremis haberi possit, moriturus per contritionem à peccatis liberari, & post mortem ab Excom. absolui poterit.

C. fas

Casus Papæ reseruat^{us} superueniente legitimo impedimento fit Episcopalis, v. c. Pueri excom. possunt absolui ab Epif. opo, etiam puberes, mulieres, pauperes senes valetudinarii, membris capti, qui ad sedem Apostolicam commodè venire non possunt, item, qui ob publica officia impediti, item qui non sui iuris.

Si impedimentum adeundi Papam temporale sit, absolutus, eo cessante, Apostolico cōspectui se præsentare debet, alioquin reincidit. 4

In articulo mortis sacerdos expositus absoluere potest à casu Papali, licet Episcopus adiri possit: excepto, si specialis commissio facta Episcopis reperitur, v. c. absoluendi percussores Clericorum.

Probabile est, impeditum ire Romã absolui posse ab Epif. opo, licet ad Legatum Papæ se conferre possit. Ratio, quia iura in signum specialis reuerentiæ requiruntur, vt pro absolutione Papa adeatur: si ergo is adiri non possit, cessat reseruat^{io} Papalis, & deuoluitur casus ad ordinarium. Accedit, quod reseruat^{io} Casuum Papalium strictæ interpretationis esse debeat; cum iuri Episcopali deroget. 5

NB. Episcopi potuerunt præscripsisse, maximè ii, qui à Roma remotiores, vt etiam possint absoluere ab excom. Clericorum percussione, hæresi, etiam sine onere illum mittendi Romam si satisfaciatur, nec opus est, vt Episcopi mittant suos excom. ad Regulares mendicantes.

Ad Essentiam absolutionis ab excommunicatione pertinet, vt aliquo signo externo manifestetur. 7
Consueta verba sunt, *Absoluo te à vinculo Excommunicationis, quam incurristi propter crimen, v. c. percussione Clerici sacrilega, & restituo te Sacramentis Ecclesie, & fidelium*

delium communioni, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen. In foro externo præmittitur Psalmus 50. & post quemlibet versum humeri pœnitentis denudari leuiter percutiuntur virga, nisi fœmina sit, post mortem, similiter hic modus seruatur.

8 Ante absolutionem ab excommunicatione exigenda est satisfactio parti læsæ, vel cum cautione saltem iuratoria, siue alia, & iuramentum parendi Ecclesie, si crimen commissum enorme sit; si tamen hæc, vti debent, non exigantur à Reo, valet nihilominus absolutio. Quod si post absolutionem Reus non satisfaciet, non reincident, quippe iure non expressum.

9 Absolutio ab Excommunicatione aliaue censuræ etiam absenti dari potest. Nam Excommunicatio est pœna Ecclesiastica, quæ sicuti absenti infligi, ita ei remitti potest; absolutio autem sacramentalis requirit præsentiam Rei. Absolutio ab excommunicatione etiam inuito conferri potest, quia est pœna excipere, nisi quis contumaciter perseueret in crimine, V. C. hæresi; nam talem nemo absoluere potest nisi auctor Canonis.

NB. Absolutio ab Excom. non debet esse exacta per vim, nam requiritur libera intentio siue voluntas absoluendi.

10 Excommunicatus ex alia causa iterum potest communicari, consequenter etiam absolui ab excom. altera manente.

NB. Absolutio generica & indefinita allata à præuilegiato Confessario valida est, (cuiusmodi absolutio sacramentali absolutioni ad cautelam præmitti solet) licet fortè pœnitens, per obliuionem non crassam omittat confiteri peccata, quibus censura annu-

za, aut Confessarius nesciat, esse excom. isti peccato annexam. Vnde sequitur, si postea pœnitens recorderetur peccati Summo Pœntifici reseruati, quod apud Confessarium dicta potestate præditum bona fide confiteri intermisit; posse illud deinde cuius expofito confiteri, quippe cum Papalis reseruatio censuræ ablata fuerit. Secus est dicendum, si peccata specialiter sint reseruata Episcopo, quia Episcopi non tantum censuras, sed etiam ipsamet peccata secundum se absolutioni suæ reseruare, & Parochis eorumque cooperantibus denegare solent.

PARS TERTIA.

De Suspensione.

CAP. I.

Quid & quotuplex sit suspensio.

Suspensio est Censura, per quam persona Ecclesiastica impeditur, iure seu potestate Ecclesiastica uti.

Suspensio vel est totalis (quæ simul est ab officio & beneficio) vel partialis (vel est ab Ordine, aut aliquo actu Ordinis, v. c. à celebratione, vel à iurisdictione tantum, vel à distributionibus percipiendis, vel à voce suffragii, vel à collatione beneficii.)

NB. Totalis suspensio à beneficio est, per quam quis ab administratione & fructuum perceptione suspenditur. Totalis ab officio est suspensio ab omni spirituali Officio Ordinis & iurisdictionis, potest tamen taliter suspensus ministrare sacro, cum aliis orare, in necessitate baptizare, mortuos sepelire.

N 4 Suspen-